

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

географічний факультет

(назва інституту/факультету)

Кафедра фізичної географії, геоморфології та палеогеографії

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Шкільне географічне краєзнавство

(вказати назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма бакалавр

(назва програми)

Спеціальність 014.07 Середня освіта (географія)

(вказати: код, назва)

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

географічний факультет

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники: к.геогр. н., асистент кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії Добинда Ірина Петрівна

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів)

[http://www.physgeo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data\[1694\]\[caf_pers_id\]=1075&cmds\[1694\]=item](http://www.physgeo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data[1694][caf_pers_id]=1075&cmds[1694]=item)

<http://terra.chnu.edu.ua/author/6-3/>

Контактний тел. +380994069763 - Добинда І.П.

E-mail: i.dobynda@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle

Консультації Очні консультації - вівторок 13.00 - 14.30 (за попередньою домовленістю)

Онлайн консультації - понеділок 13.30 - 14.30 та четвер 14.40 - 15.30

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

«Рідну країну треба не тільки любити, її треба знати» (М. Рильський)

Вивчення курсу «Шкільне географічне краєзнавство» студентами географічного факультету активізує їхню національну свідомість, збагачує та вдосконалює знання про Україну не лише суто географічного, але й історичного, археологічного, етнографічного та іншого характеру. Студенти мають можливість отримати знання про динаміку політико-адміністративного та адміністративно-територіального устрою українських етнічних земель та співставити межі сучасної території України й її суцільного етнічного простору.

2. Мета навчальної дисципліни: полягає у тому, щоб ознайомити студентів із основними положеннями національного краєзнавства та шкільного географічного краєзнавства. Курс «Шкільне географічне краєзнавство» присвячений вивченню предмета і об'єкта його вивчення, структури та таксономічних одиниць національного краєзнавства, краєзнавчого районування української етнічної території, простеження географічних закономірностей формування та освоєння території України, з'ясуванні ролі краєзнавства у шкільній географії, а також форм, методів та прийомів краєзнавчої роботи.

3. Завдання – вивчити особливості заселення і господарського освоєння території України; з'ясувати роль краєзнавства у шкільній географії, вивчити методи і прийоми реалізації краєзнавчого принципу на уроках географії, зрозуміти зміст позакласної краєзнавчої роботи та краєзнавчого гуртка.

4. Пререквізити.

5. Результати навчання

У результаті вивчення дисципліни «Шкільне географічне краєзнавство» у студентів повинні бути сформовані такі компетентності (згідно ОПП):

- **Загальні компетентності:** 1) Здатність до прийняття обґрунтованих рішень та відповідального ставлення до обов'язків; 2) Здатність спілкуватися рідною мовою як усно, так і письмово, включно із здатністю спілкуватися у сфері професійної діяльності; 3) Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, зокрема, в процесі виявлення та оцінки педагогічних проблем, прийняття рішень щодо їх усунення.
- **Спеціальні (фахові) компетентності:** 1) Здатність створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивної освіти за фахом; 2) Здатність застосовувати комунікативні знання, уміння та навички а також індивідуально-психологічні якості особистості задля успішного здійснення педагогічної комунікативної діяльності; 3) Здатність організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'я зберезувальні технології під час освітнього процесу; 4) Здатність до організації навчально-виховного процесу в закладах загальної середньої освіти, систематичного підвищення професійно-педагогічної кваліфікації та навчання впродовж життя.
- ✓ У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:** основні поняття та теоретичні положення дисципліни, зокрема, об'єкт і предмет вивчення шкільного краєзнавства, його структуру, історію розвитку національного краєзнавства, таксономічні одиниці; історико-географічний поділ України та суцільної української етнічної території; умови розвитку шкільного краєзнавства в Україні; дидактичні особливості реалізації краєзнавчої складової в процесі вивчення курсу географія; методи і прийоми реалізації краєзнавчого принципу на уроках географії; зміст і форми організації роботи з географічного краєзнавства.
- ✓ Студенти повинні **уміти** застосовувати краєзнавчий принцип у своїй професійній вчительській діяльності; організовувати позакласну краєзнавчу роботу, організовувати краєзнавчий гурток.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Названавчальноїдисципліни												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	3	6	4	120	2	30	15	-	-	75	-	іспит
Заочна	3	6	4	120	3	8	4	-	-	78	-	іспит

3.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Шкільне краєзнавство – структурний елемент географічної науки												
Тема 1. Вступ. Предмет і завдання курсу «Шкільне географічне краєзнавство»	8	2	2			4							
Тема 2. Зародження і розвиток шкільного краєзнавства в Україні	7	3				4							
Тема 3. Краєзнавство у структурі географічної науки. Об'єкт і предмет вивчення краєзнавства, таксономічні одиниці вивчення краєзнавства	12	4	2			6							

Тема 4. Географічні особливості заселення і освоєння території України протягом палеолітичної, мезолітичної, неолітичної доби	8	2				6						
Тема 5. Географічні особливості заселення і освоєння території України від бронзової доби і до наших днів	15	4	3			8						
Тема 6. Історико-географічний поділ України та суцільної української території	10					10						
Разом за ЗМ1	60	15	7			38						
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Роль краєзнавства у шкільній географії. Форми, методи і прийоми краєзнавчої роботи											
Тема 1. Дидактичні особливості реалізації краєзнавчої складової в процесі вивчення курсу географія в ЗОНЗ України	13	3	2			8						
Тема 2. Методи і прийоми реалізації краєзнавчого принципу на уроках географії	12	3	2			7						
Тема 3. Зміст і форми організації роботи з географічного краєзнавства у ЗОНЗ	11	3				8						
Тема 4. Позакласна краєзнавча робота	12	3	2			7						
Тема 5. Краєзнавчий гурток як дієва форма вивчення і використання краєзнавчого матеріалу	12	3	2			7						
Разом за ЗМ 2	60	15	8			37						

Усього годин	120	30	15			75						
--------------	-----	----	----	--	--	----	--	--	--	--	--	--

3.2.1. Теми семінарських або практичних, або лабораторних занять

№	Назва теми
1	Впровадження краєзнавчої роботи у школі (на прикладі своєї школи)
2	Природознавче краєзнавство і застосування його у школі
3	Топоніміка і її застосуванні при вивченні географії
4	Краєзнавствчий принцип у позаурочний час
5	Краєзнавчий гурток і його діяльність
6	Розробіть заняття по Списку об'єктів спадщини ЮНЕСКО
7	Розробіть заняття-подорож для учнів

3.2.2. Тематика індивідуальних завдань

№	Назва теми
1	
2	
...	

3.2.3. Самостійна робота

№	Назва теми
1	Вступ. Предмет і завдання курсу «Шкільне географічне краєзнавство»
2	Зародження і розвиток шкільного краєзнавства в Україні
3	Краєзнавство у структурі географічної науки. Об'єкт і предмет вивчення краєзнавства, таксономічні одиниці вивчення краєзнавства
4	Географічні особливості заселення і освоєння території України протягом палеолітичної, мезолітичної, неолітичної доби
5	Географічні особливості заселення і освоєння території України від бронзової дати і до наших днів
6	Історико-географічний поділ України та суцільної української території
7	Дидактичні особливості реалізації краєзнавчої складової в процесі вивчення курсу географія в ЗОНЗ України
8	Методи і прийоми реалізації краєзнавчого принципу на уроках географії
9	Зміст і форми організації роботи з географічного краєзнавства у ЗОНЗ
10	Позакласна краєзнавча робота
11	Краєзнавчий гурток як дієва форма вивчення і використання краєзнавчого матеріалу

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням кафедри (викладача).

4. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

При вивченні дисципліни «Шкільне географічне краєзнавство» рекомендується використовувати такі методи і форми контролю:

1. Для контролю засвоєння лекційного матеріалу: письмові модульні контрольні роботи; поточне тестування; презентації результатів виконання завдань, доповіді, участь в дискусії; звіти, реферати; підсумковий тестовий іспит.

2. Для контролю і оцінювання практичних робіт: практична перевірка і оцінювання кожної практичної роботи.

3. Виконання творчих самостійних завдань на основі перегляду медіа тексту з теми обговорення; оцінювання доповідей за темами, винесеними на самостійне вивчення.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- реферати;
- графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- контрольні роботи.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни, за умови, що кожна тема повинна бути здана хоча би на мінімальну оцінку. Роботи, які здаються невчасно без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів).

Розподіл балів, які отримують студенти Для прикладу (іспит)

Поточне тестування та самостійна робота				Сума
Змістовий теоретичний модуль №1	Змістовий теоретичний модуль №2	Практичний модуль	Іспит	
20	20	20	40	100

5. Рекомендована література

5.1. Обов'язкова

1. Грушевський М. Ілюстрована історія України. - К.: Сяйво при Політграфкнизі, 1990
2. Географічна енциклопедія України: в 3 т. - К.: Укр. рад. енциклопед., 1989-1990. - Тт. 1,2.
3. Географія українських і суміжних земель. - Краків-Львів: Українське видавництво, 1943.
4. Жванко Л. М. КРАЄЗНАВСТВО: Конспект лекцій (для студентів усіх курсів денної і заочної форм навчання напрямів підготовки: 6.030504 «Економіка підприємства», 6. 030509 «Облік і аудит», 6.030601 «Менеджмент») /Авт.: Жванко Л. М.; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2010. – 163 с.
5. Круль В.П. Краєзнавство: історична географія. Конспект лекцій /За ред. Я.І. Жупанського. – Чернівці: ЧДУ, 1999. – 107 с.
6. Круль В. Краєзнавство: матеріали для практичних і семінарських занять та вказівки до їх виконання /За ред. Я. Жупанського. – Чернівці: Рута, 1998. – 158 с.
7. Круль В.П. Ретроспективна географія поселень Західної України: Монографія. – Чернівці: Рута,

2004. – 382 с.

8. Круль В.П. Краєзнавство: регіональний огляд. Конспект лекцій. Частина 1. – Чернівці: Рута, 2001. – 88 с.
9. Круль В.П. Краєзнавство: регіональний огляд. Конспект лекцій. Частина 2. – Чернівці: Рута, 2002. – 88 с.
10. Круль В.П. Краєзнавство: регіональний огляд. Конспект лекцій. Частина 3. – Чернівці: Рута, 2003. – 88 с.
11. Олішевська Ю.А. Шкільне географічне краєзнавство. Навчальний посібник. - К.: «ФО-П Кравченко» -175 с.
12. Прокопчук В.С. Шкільне краєзнавство: навчальний посібник / В.С. Прокопчук; наук. ред. П.Т. Тронько; МОН України, Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. Івана Огієнка. – К.; Кам'янець-Подільський: Кондор, 2010. – 240с.
13. Соціально-економічна географія України (за ред. проф. О.Шаблія).- Львів: Світ, 1994. - 608 с.
14. Українська народність: нариси соціально-економічної і етно-політичної історії. - К., 1990.
15. Чмихов М.О., Кравченко Н.М., Черняков І.Т. Археологія та стародавня історія України. - К.: Либідь, 1992. - 376 с

5.2. Додаткова

1. Бойківщина: історико-географічне дослідження. - К.: Наук. думка, 1983.
2. Воропай Л.І., Куниця М.О. Українські Карпати. - К.: Рад. школа, 1966.
3. Географія українських і суміжних земель. - Краків-Львів: Українське видавництво, 1943.
4. Голобуцький В.О. Економічна історія Української РСР. - К.: Вища школа, 1970.
5. Гуцульщина: історико-географічне дослідження. - К.: Наукова думка, 1987.
6. Енциклопедія краєзнавства. Словникова частина. - Париж-Нью-Йорк: Молоде життя, 1955-1984. - ТТ. 1-10.
 7. Заставний Ф.Д. Географія України. - Львів: Світ, 1990.
8. Заставний Ф.Д. Українські етнічні землі. - Львів: Світ, 1993. - 176 с.
9. Культура і побут населення України. - К., 1991.
10. Наулко В.И., Миронов В.В. Культура и быт украинского народа: Учеб. Пособ. - К.: Изд-во КГУ, 1977.
11. Петров В. Походження українського народу. - К.: МП “Фенікс”, 1992. - 192 с.
12. Природа Волинської області. - Львів: Вид-во ЛДУ, 1975.
13. Природа Закарпатської області. - Львів: Вид-во ЛДУ, 1981.
14. Природа Івано-Франківської області. - Львів: Вид-во ЛДУ, 1973.
15. Природа Львівської області. - Львів: Вид-во ЛДУ, 1972.
16. Природа Чернівецької області. - Львів: Вид-во ЛДУ, 1978.

6. Інформаційні ресурси

1. Національний атлас України / за ред. Руденко Л.Г. - К.: ДНВП "Картографія", 2007 -
Режим доступу : <http://wdc.org.ua/atlas/default.html>